

HARJU MAAKOND
ANIJA VALLAVALITSUS

ANIJA VALLA LASTEAIAD

ÕPPEKAVA

2018

SISUKORD

1.	ANIJA VALLA LASTEAEDADE LIIK JA OMAPÄRA.....	3
2.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	3
	ANIJA VALLA LASTEAEDADE ÕPPEKAVA TEGEVUSE EESMÄRGID:.....	3
	ANIJA VALLA LASTEAEDADE ÕPPEKAVA TEGEVUSE ÜLDPÕHIMÕTTED:	3
	ANIJA VALLA LASTEAEDADE PÄEVAKAVA:	4
3.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	5
	KASVUKESKKOND	6
	ÕPPEMATERJALID	6
	ÕPPEMEETODID	6
	LAPSE EELDATATAVAD ÜLDOSKUSED	7
	ÕPIKÄSITLUS	10
	SÜVAÕPETUSLIKUD SUUNAD	11
4.	LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA HINNANGU ANDMISE PÕHIMÕTTED.....	12
	ARENGUVESTLUS.....	13
	KOOLIKS ETTEVALMISTAMINE.....	13
	ARENGULISTE ERIVAJADUSTEGA LASTE ÕPETAMINE.....	13
	TUGISPETSIALISTIDE TÖÖ	14
	KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE	15
5.	KOOSTÖÖ LASTEVANEMATEGA	16
	LASTE JA LASTEVANEMATE NÕUSTAMINE	16
6.	ÕPPEKAVA SISU	16
	VALDKOND: MINA JA KESKKOND	16
	VALDKOND: KEEL JA KÕNE.....	17
	VALDKOND: EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	19
	VALDKOND: PÄRIMUS JA FOLKLOOR.....	20
	VALDKOND: TERVISE HOIDMINE JA OHUTUS	21
	VALDKOND: MATEMAATIKA	23
	VALDKOND: KUNST	24
	VALDKOND: MUUSIKA.....	25
	VALDKOND: LIIKUMINE	26
	VALDKOND: ÕUESÕPE	27
7.	ARENGUSUUNAD JA ÕPPEKAVA UUENDAMINE	28

1. ANIJA VALLA LASTEAEDADE LIIK JA OMAPÄRA

Anija Valla Lasteaedade tegutsemise aluseks on Koolieelse Lasteasutuse seadus, Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava ja Anija Valla Lasteaedade põhimäärus ning kolme maja arengukavad. Anija Valla Lasteaedades toimub õppe- ja kasvatustegevus pooleteise kuni seitsmeaastastele lastele. Lasteaias toimub õppe- kasvatustegevus nii eesti (14 rühma) kui vene keeles (2 rühma Lastetare majas). Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe lõimitud tegevuste kaudu või siis osalise keelekümbeluse kaudu. Vallavalitsus võib direktori ettepanekul avada liitühma või moodustada sobitusrühma, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega. Vajadusel võib lasteaed osutada lapsehoiuteenust.

Lasteaia eripära:

Tervist Edendav Lasteaed:

- tervisliku toidu ja söömiskultuuri väärtustamine - sh toitumise erivajadustega arvestamine – võimalusel erimenüü lastele, kellele on lasteaia tavapärase toit vastunäidustatud
- liikumistegevuste rohkus - sh õppekäigud looduses
- tugispetsialistide koostöö rühma õpetajatega - sh terviseedendaja ja tervise töögrupi poolt organiseeritud terviseõpetuse tegevused lastele.

Anija Valla Lasteaiad tegutsevad Johannes Käisi pedagoogilisi põhimõtteid rakendades.

ÄRA NÄITA SEDA, MIDA LAPS VÕIB ISE NÄHA!

ÄRA ÜTLE SEDA, MIDA LAPS VÕIB ISE ÖELDA!

ÄRA TEE SEDA, MIDA LAPS VÕIB ISE TEHA!

AUSTAME LAPSE SOOVI: “AITA MIND MUL ISE TEHA!”

(Johannes Käis)

Anija Valla Lasteaedade õppe- ja kasvatustöö planeerimisel ja läbiviimisel on olulisel kohal VÄÄRTUSKASVATUS. Koostöös kolme lasteaia töötajatega on väljatöötamisel asutuse väärtused.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

ANIJA VALLA LASTEAEDADE ÕPPEKAVA TEGEVUSE EESMÄRGID:

Anija Valla Lasteaedades tehtav õppe- ja kasvatustöö toetab last kasvamisel, arenemisel ja kooliküpsuse saavutamisel. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse kehaline, vaimne ja sotsiaalne, sealhulgas kõlbeline ja esteetiline areng kodu ja lasteaia koostöös. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena kujunevad lapse eeldused igapäevaelus toimetulekuks ning koolis õppimiseks.

Eelnimetatud eesmärkide täitmise tulemusel Anija Valla Lasteaedade lapsed:

- **on aktiivsed, loovad õppijad ja oskavad teha valikuid**
- **hoolivad kaaslastest, keskkonnast, oma kodukohast ja Eesti Vabariigist**
- **käituvad eetilisel ning on algatusvõimelised**
- **on arenenud mängu-, õpi-, sotsiaalsete ja enesekohaste oskustega**

ANIJA VALLA LASTEAEDADE ÕPPEKAVA TEGEVUSE ÜLDPÕHIMÕTTED:

Kooskõlas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga korraldatakse Anija Valla Lasteaedades õppe- ja kasvatustegevust õppeaasta kaupa.

Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.

Õppeaasta on jaotatud aktiivseks ja väheaktiivseks õppe- ja kasvatustegevuse perioodiks.

Aktiivne periood on aiarühmades alates 15. septembrist kuni 15. maini ning sõimerühmas 1. oktoobrist 15. maini. Sel perioodil kavandatakse tegevused nädalaplaanis lähtudes käesolevast õppekavast,

tegevusvaldkondade sisust ning eeldatavatest tulemustest. Tegevuste analüüs kantakse e-lasteaia keskkonnas asuvasse päevikusse. Õppe- ja kasvatustegevusi kavandades seatakse nädala eesmärgid (mis on lapsest lähtuvad), temaatika, sisu ja tegevused. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas. Tegevuste kavandamine on paindlik, võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi ning arvestada laste huvide ja individuaalsusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandajaks **väheaktiivsel perioodil on LAPS.**

Väheaktiivsed perioodid on:

- 15. mai - 15. sept, mil pöörõhk on mängul ja õuesõppel.
- jõulu- ja aastavahetuse periood (detsembrikuu kolmandast nädalast jaanuarikuu esimese nädala lõpuni), mil pöörõhk on mängul.
- septembrikuu kaks esimest nädalat, mil koostatakse lasteaia tegevuskava ja lapsed kohanevad lasteaiaiga.
- sügisene ja kevadine koolivaheaeg, mil lapsi on lasteaia vähem ja toimub individuaalne töö ning õpitu kordamine.

Väheaktiivsel perioodil toimub individuaalne töö lastega, õpitu kordamine ja kinnistamine ning toimunu kantakse rühmapäevikusse.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad laste mäng, vabategevus ning õpetajate kavandatud õppe- ja kasvatustegevus.

ANIJA VALLA LASTEAEDADE PÄEVAKAVA:

Sõimerühm

7.00– 8.20	laste vastuvõtt, vaba mäng
8.30 - 9.00	hommikusöök
9.00 - 10.15	tegelused ja mäng
10.15 - 11.30	tegevused õues, riietumine
11.30 - 12.00	lõunasöök
12.00 – 12.30	riietumine
12.30 – 15.00	päevane uneaeg
15.00 – 16.00	ärkamine ja vaba mäng
16.00 – 16.30	oode
16.30 – 18.45	tegelused, mäng, individuaalne töö lapsega (võimalusel õues)
19.00	lasteaia sulgemine

Aiarühmad

7.00 – 8.20	laste vastuvõtt, vaba mäng
8.20 – 9.00	hommikusöök
9.00 – 11.00	tegelused ja mäng
11.00 - 12.30	tegevused õues
12.30 – 13.00	lõunasöök
13.30 – 15.00	puhkeaeg
15.00 – 16.00	vaba mäng
16.00 – 16.30	oode
16.30 – 18.45	tegelused, mäng, individuaalne töö lapsega (võimalusel õues)
19. 00	lasteaia sulgemine

ANIJA VALLA LASTEAEDADES TOIMUB ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS:

- **Mängu kaudu** – mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus, mis vastab tema vajadustele ja toetab isiksuse terviklikku arengut. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuste eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.
- **Turvaliselt** – lasteaed on turvaline koht koosmängimiseks, uute teadmiste ja oskuste saamiseks eneseväljendamiseks, tunnustuse ja eduelamuse saamiseks, vigade tegemiseks ja vigadest õppimiseks.

- **Lõimitult** – õppe- ja kasvatusprotsess on rajatud erinevate valdkondade teadmisi ühendavatele tegevustele, mis lõimitakse nädalateemade abil. Ühte konkreetset teemat käsitletakse mitmete tegevuste kaudu: ettelugemine, jutustamine, rollis olemine; ehitamine; vaatlemine; uurimine; võrdlemine; kunsti loomine; laulmine; liikumine jne. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja õppetegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.
- **Järjepidevust arvestades ning paindlikult** – lapse arengu toetamisel kasutame põhimõtet; kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale, lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale ning lähtume laste huvist, samuti lapsevanemate soovidest ja lasteasutuse võimalustest. Õpetaja teeb valiku meetodiliste lahenduste (meetodite) ja tegevuste sisu osas.
- **Lapse individuaalsust arvestades** – iga laps on erinev nii omaduste, võimete kui ka arengutempo poolest. Kõikidel lastel on võrdne võimalus teadmiste omandamisel. Õppetöös ja lasteaia igapäevaelus arvestatakse vanuselisi, soolisi ja individuaalseid iseärasusi ning eesti rahva traditsioone, rahvakalendrit ja kultuuripärandit.
- **Lapsest lähtuvalt** – kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu, lähtub konkreetsest, lapse ajas ja ruumis tuttavast. Õpetaja on lapse arengut toetava keskkonna looja. Ta pakub lastele palju võimalusi harjutada, kogeda, uurida, vaadelda ning rakendada oskusi ja teadmisi mitmel viisil ja erinevates olukordades. Õppe- ja kasvatusgevused kavandatakse täiskasvanute ja laste huvide „kompromissina“.
- **Koostöös lapsevanemaga** – perekond kannab peamist vastutust lapse kasvatamise, hoolitsuse ja arengu eest. Õpetajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid ja teevad lapsevanemaga lapse arengu ja õppimise soodustamiseks koostööd, mis toetub vastastikusele usaldusele ja lugupidamisele ning avatud dialoogile. Lapsevanemad on oodatud lasteaiaelus aktiivselt kaasa lööma, osalema koosolekutel, individuaalsetel vestlustel (arenguestlustel), pidudel, väljasõitudel ja rühmade üritustel ning lasteaia sise- ja väliskeskkonna kaasajastamisel ja turvalisemaks muutmisel.
- **Traditsioone ning Eesti rahvakultuuri arvestades** – lasteaias väärtustatakse Eesti kultuuritraditsioone (rahvakombeid) ja kodukanti. Õpetaja loob õppe- ja kasvatusprotsessi läbi viies lastele võimalused tutvuda eesti rahvakultuuriga ja teeb kõik selleks, et lapsed õpiksid rahvakultuuri traditsioone hoidma ja väärtustama. Lastele tutvustatakse ja õpetatakse rahvamuusikat, rahvakalendri tähtpäevi, muinasjutte, muistendeid, mõistatusi, vanasõnu, rahvamänge, -tantse, -pille, -kunsti jne. Lähtuvalt rahvakalendrist arvestatakse ja tutvustatakse lastele looduses toimuvaid muutusi ja loodusrütmi samuti väärtustatakse teiste kultuuride traditsioone läbi erinevate tegevuste.
- **Tervislike eluviiside harjumusi kujundades** – õpetaja loob lastele töö-, õppimise- ja mängukeskkonna, mis on tervist säästev ja tervislik ja kus lapsed saavad teadmisi nii füüsilisest, vaimsest kui ka emotsionaalsest ja sotsiaalsest tervisest. Seoses sellega arenevad laste igapäevased eluks vajalikud toimetulekuoskused. Tervislike eluviise saab lastele õpetada ja tutvustada läbi loodusearmastuse ja palju looduses viibides. Loodus on elusolendite loomulik elukeskkond ja inimese elurõõmu allikas. Lasteaias tegeletakse süvendatult õuesõppega.
- **Lapse loovust toetades** - tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid, ise otsustada, et areneks oskus lahendada probleeme, saavutada soovitud tulemus, luua ja teostada ideid nii igapäevatoimetustes kui ka kunstivaldkondades. Lapsi julgustatakse aktiivselt ja iseseisvalt tegutsema, loovalt mõtlema, arendatakse nende kohuse- ja vastutustunnet ning õpetatakse neid iseseisvalt oma tegevuste eest vastutama.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

- Lasteaed on avatud 7.00-19.00
- Lasteaia toimub õppe- ja kasvatusgevus eesti keeles ning Lastetare majas ka vene keeles.
- Rühmi on lasteaias 16, mis jagunevad lasteaia majade vahel järgmiselt:
 1. Lastetare maja 7 rühma, (lisaks üks hoiurühm)
 2. Lepatriinu maja 6 rühma
 3. Mõmmila maja 3 rühma
- Kokku on lasteaias kohti 300 lapsele

- Muusikategevused toimuvad 2x nädalas
- Liikumistegevused 2x nädalas
- 2-3x kuus toimuvad õuesõppepäevad, mil kõiki tegevusi tehakse õues
- Lasteaias töötavad eesti ja vene logopeed, eripedagoog-nõustaja ning psühholoog, kes töötavad lastega, nõustavad lapsevanemaid ja töötajaid.

KASVUKESKKOND

Füüsiline:

- eakohane mööbel vastavalt lapse kasvule, erinevas kõrguses laudad ja toolid
- piisavalt eakohaseid arendavaid mänguasju, mis asuvad avatud riiulitel, lastele kättesaadavas kõrguses
- võimalikult palju erinevaid tegevusi võimaldavaid tegevusnurki
- vajalikud õppevahendid, mis tagavad õpetajatele head töötingimused ja lastele arenguvõimalused.

Vaimne:

- heatahtlik ja sõbralik suhtumine lastesse
- kannatlikkus
- rahulik õhkkond
- lapsi armastav personal

Lastega töötav personal tagab rühmas rahuliku ja heatahtliku õhkkonna.

ÕPPEMATERJALID

Õppevahendid asuvad iga maja metoodilises kabinetis, kuhu on kõikidel juurdepääs.

Laste elu ja tegevused lasteaias on kõikides rühmades seotud kindla ajakavaga.

Laste süsteemne ja järjepidev arendamine toimub kõikides rühmades kindla

tegevuskava alusel. Kogu õpetatav materjal on jagatud teemade kaupa nädalateks.

Lastele teadmiste- oskuste andmiseks on kogu pakutav materjal välja töötatud vanuserühmade kaupa, sisaldades kõiki õppetegevuse valdkondi.

Lasteaia-õppeaastal on üldteema, millest lähtuvalt õppe- kasvatusprotsessis läbib antud kindlal teemal kõiki planeeritud tegevusi.

Õppetegevused juhinduvad nädala teemast, millega ühildatakse kõigi valdkondade sisu.

Valdkondadeks on:

- Mina ja keskkond
- Keel ja kõne
- Eesti keel kui teine keel
- Pärimus- ja folkloor
- Tervise hoidmine ja ohutus
- Matemaatika
- Kunst
- Liikumine
- Muusika
- Õuesõpe

Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevuse liike võimalusel neid omavahel lõimides.

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes ning mängu kaudu.

Oluline on, et laps õpiks kaaslastega ja teiste inimestega suhtlemist ning jälgima ümbruses toimuvat. Õppe- ja kasvatustöö korraldus peab võimaldama õpetajal tegutseda lapsega individuaalselt või kogu rühmaga koos (või rühmatöö põhimõttel).

ÕPPEMEETODID

Laste arendamisel rakendatakse järgmisi aktiivõppe meetodeid:

- Vaatlus, vestlus
- Rühmatöö
- Õuesõpe ja õppekäigud

- Avastusõpe- ehk uurimuslik õpe
- Projektõpe
- Rollimäng
- Individuaalõpe
- Mäng: (rollimäng, vabamäng, õppemäng, loovmäng)

LAPSE EELDATATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused on jagatud kolme rühma:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed oskused
4. enesekohased oskused;

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-4aastane laps:

- vaatleb teiste mängu;
- mängib oma esemetega;
- mängib paralleelselt sarnaste esemetega;
- mängib rolli ise endaga (ise on koer, konn);
- võtab tuntud rolle või mõtleb ise rolle välja; kasutab rollile omaseid käitumismustreid ja iseloomu;
- kasutab kindlaid vahendeid rolli esitamiseks;
- järgib mängudes lihtsamaid reegleid;
- otsib kontakte mängupartneritega; mängib lühikest aega teistega koos;
- huvitub lihtsamatest lauamängudest, paneb kokku lihtsamaid puslesid;
- mängib „Leia samasugune“ tüüpi mängu;
- mängib korduvalt tuttavat mängu.

4-5aastane laps:

- suudab keskenduda mängule pikaks ajaks;
- rakendab mängudes erimeeli: haistmist, kuulmist, nägemist;
- suudab jaotada tähelepanu mitme tegevuse vahel;
- algatab ja hoiab rühmas üleval rollimängu;
- mängib kujutlusmänge, kasutab kujutlevaid esemeid;
- kasutab keelt ja kujutlusvõimet vajaminevate vahendite loomiseks;
- näitleb põnevaid ja ohtlikke teemasid;
- Laiendab olemasolevaid teemasid, ideid detaile;
- mängib kaaslastega ühismänge; suudab täita juhtrolli;
- mängib sootüübilisi mängu; omab sõprussuhteid;
- suudab liituda käimasoleva mänguga; leiab endale rolli käimasolevasse mängu;
- saab aru reeglite olemusest, täidab täpselt reegleid ja jälgib nende täitmist teiste poolt;
- lahendab mängukonflikte lubatud viisil;
- leiab erinevaid lahendusi parema tulemuse saavutamiseks (nt klotsidest ehitamisel jälgib, kuidas teised seda teevad, ebaõnnestumisel proovib uut meetodit);

6-7aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;

- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-4aastane laps:

- oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamisetä, kuid autoriteetide toel;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme;
- hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
- saab aru mõistatutest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid;
- huvitub võistlusmängudest;
- osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega;
- konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;
- liigutab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
- saab aru arvumõistest, huvitub tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

4-5aastane laps:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides kasutama sisekõnet;
- tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega;
- tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid, probleeme ja saavutada kokkuleppeid;
- konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
- räägib esemetest, mis pole kohal ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aste tulevikus ning fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümme minutit;
- oskab märgata ning vaadelda detaile olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest; alluvusest ja üldistamisest;
- tal on ettekujutus numbritest tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

6–7aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3-4aastane laps:

- tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal end suutlikkusest realistlikku ettekujutust;
- väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- osaleb lühikest aega tegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad autoriteet;
- saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses; püüab täita kodukorra reegleid;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

4-5aastane laps:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi ning ühistegevust; teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab;
- aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiselt poolt; kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

6–7aastane laps:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti;

Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3-4 aastane laps:

- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
- tahab olla iseseisev;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joo iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningasi eesmärke ja täidab neid;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest

4.-5.aastane laps:

- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt;
- suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle;
- oskab jälgida ohutut käitumist teiste suhtes;
- tegevuse lõppedes koristab enda järelt ja aitab teistel koristada

6.-7 aastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

ÕPIKÄSITLUS

Jaapani vanasõna: Meister ei õpeta, vaid loob õpetliku olukorra

Lapse õppimine toimub läbi mängu, suhtlemise, vaatlemise, matkimise, uurimise, katsetamise jms. Anija Valla Lasteaedades toimub lapsest lähtuv õpetamine ja kasvatamine. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja, õpetaja aga lapse arengut toetava keskkonna looja. Arvestatakse lapse eripäraga (võimed, kultuuritaust, vanus, sugu, tervises seisund jms). Lastele antakse võimalus õpetaja poolt loodud sobilikus ja arendavas keskkonnas ise tegutseda ning tegutsemise ja mängu kaudu õppida. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- Kavandada oma tegevust, teha valikuid.
- Seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega.
- Kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes.
- Arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle.
- Hinnata oma tegevuse tulemuslikkust.
- Tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdakondade kaupa esitatud õppesisu ja –tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetlikust põhimõttest.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmised tegevused: kuulamine,

kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

SÜVAÕPETUSLIKUD SUUNAD

Pärimus- ja folklooriõpe

Rahvuslikud pühad ja tähtpäevad mõjutavad oluliselt meie elu. Pärimus- ja folklooriõpe aitavad lapsel teadvustada kultuuri järjepidevust ning märgata ja kogeda pärimuskultuuri erinevaid vorme tänapäeval. Oluline on aidata lapsel mõtestada läbi mängu ja erinevate tegevuste tema tähtsust rahvuskultuuri traditsioonide kandja ja loojana.

Pärimuse tundma õppimise abil õpib laps mõistma, kui olulised on traditsioonid riigi, rahva, pere, suguvõsa ja tema enda elus ning aitavad kaasa kodanikutunde tekkimisele.

Pärimuskultuuri ja folkloori käsitletakse integreeritult teiste õppetegevuste (mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine) raames. Põhiteemade käsitlemisel liigutakse tänapäevast minevikku ja lapse lähimast ümbrusest kaugemale.

Tervise hoidmine ja ohutus

Lasteaias on põhiliseks teemaks oma käitumise ja emotsioonide kontrollimise oskuse arendamine, sõprusuhete loomine ja aru saamine teiste inimeste tunnetest ja soovidest. Nii laste kui ka täiskasvanute tervis on seotud OHUTUSE ja TURVALISUSEGA psühhosotsiaalsest aspektist, sest hea enesetunne ning ümbritsevad heatahtlikud inimesed suudavad toetada ja arendada lastel õigeid emotsioone, käitumist ning suhtumist ellu

Ohud ümbritsevad inimesi kõikjal. Maailma tunnetamist ja selle toimimisprotsesse alles õppivatel lastel on oht vigastatud saada teistest suurem. Juba varases lapseas on oluline tutvustada lastele ümbritsevaid ohtusid ning anda juhtnööre õnnetuste vältimiseks ja turvaliseks eluks.

Tervisehoidmine on tihedalt seotud liikumise ja õuesõppega.

Õuesolek parandab nii õppijate kui õpetajate tervisliku seisundit, vähendab stressi ja ülekaalulisust. Kuna kaasaja lapsed liiguvad vähe, siis on õuesõpe ja õues liikumine üheks heaks võimaluseks laste tervise edendamisel.

Liikumine

Liikumisõpetus lasteaias on mänguline ja teisi tegevusi tasakaalustav. Liikumisõpetus hõlmab endas nii tantsu (sh rahvatantsu), sporti, loovliikumist kui ka rütmikat. Eesmärgiks on äratada lapses huvi liikumise vastu läbi mängu, kasutades abivahendina erinevaid vahendeid ja muusikat.

Liikumisõpetaja arvestab teemaõpet ja teeb koostööd rühmaõpetajatega. Liikumisõpetaja on iga lapse eeskujuna ja aktiivsele liikumisele innustaja.

Eneseväljenduse võimalused liikumise ja rütmi kaudu on piiramatud. Liikumise tegevused aitavad kaasa lapse rütmitunde, rütmilise liikumise, koordinatsiooni, eneseväljendusoskusele, liigutuste sujuvuse, keha hoiaku, esinemisjulguse ja loovuse arenemisele.

Loovtantsu kaudu õpib laps oma tundeid väljendama. Samuti on erineva liikumistegevustega lastel võimalus koos tegutseda nii, et kõigil oleks põnev ja tore. Puudub võistluslik moment, mis annab võimaluse kõigile lastele loominguks areneda.

2x kuus toimuvad õuesõppepäevad, mil kõiki tegevusi tehakse õues.

Õuesõpe

Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas vahetu kogemise, isetegemise ja kogetu teistele vahendamise teel. Õuesõpe hõlmab õpikeskkondi rühmaruumist väljaspool, st õppimine toimub avatud õpiruumis. Avatud õpikeskkonnale on iseloomulik see, et õppimise koht toimib samaaegselt ka õppevahendina ning seal saadud elamused-kogemused juhivad teadmiste ja oskusteni. Avatud õpiruumis tõuseb esikohale laps ja tema aktiivne tegevus, jättes õpetajale suunava ja toetava rolli. Õuesõppimise juures on olulisemaks see, et õuekeskkond võimaldab saada isiklike kogemusi, saadud tarkused muutuvad kogemuste kaudu õppides elulisteks. Õuekeskkonnas läbiviidav tegevus toetab lapse aktiivset osalust õppeprotsessis, võimaldades lapsel õppimisele läheneda loomuosaselt – koguda teadmisi oma keha ning keskkonna vahendatud tunnete ja muljete kaudu. Õues õppimisel on õppeprotsessi kaasatud lapse erinevad meeleorganid ja õppeprotsessis kogetu saab seetõttu mitmekülgsemalt omandatud. Õuesõpe rakendab praktilist ja meelelist õppimist, et saavutada kestmataid õppetulemusi.

Õuesõppele on iseloomulikud viis tunnusojoont:

- koht, mis aitab õppida;
- õppimine erinevate meelte kaudu;
- tegu ehk vahetu osalemine protsessis, samuti tegevuse käigus millegi valmistamine;
- uute teadmiste sidumine olemasolevate teadmistega;
- iva leidmine ehk mida õpetada teistele.

Eesti keel kui teine keel

Mitte-eestlastest laste vanematel on võimalik valida eesti keele kui teise keele õppemudeli vahel.

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe osalise keelekümbelprogrammi alusel.

a) eesti õppekeelega rühmades lõimitud tegevuste ning igapäevategevuste kaudu

b) eesti keele õpe osalise keelekümbelprogrammi alusel ning teiste tegevustega lõimides (liikumine ja muusika).

Keeleõppe eesmärgid lasteaias on

- tekitada lastes huvi eesti keele vastu ja tagada huvi säilimine kooliajaks;
- õpetada kuulama ja tajuma eesti keele kõla;
- õpetada lausetest tuttavaid sõnu ja tekstist tuttavaid lauseid ära tundma;
- alustada õige häälduse õppimist;
- arendada suhtlusoskust, mälu ja tähelepanu;
- anda sõnavara ning suunata õpitud sõnu ja fraase kasutama;
- kaasata lapsevanemaid neile asjakohast teavet andes ning süvendada nende huvi keeleõpingute vastu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

4. LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA HINNANGU ANDMISE PÕHIMÕTTED

Iga lapse areng on kordumatu protsess ja väärneb tähelepanu. Uuringute kohaselt pole lapse õppimisvõime seotud niivõrd vanusega, kuivõrd tema arengutasemega. Õppimine kujuneb lapsele edukaks vaid juhul, kui ta on selleks seesmiselt valmis. Seega on oluline jälgida iga lapse arengut, sest see:

- võimaldab näha iga lapse individuaalsust ning seda oma töös arvestada;
- väldib lastele liiga lihtsate või keeruliste ülesannete andmist;
- võimaldab ennetada võimalike õpiraskuste teket;
- võimaldab märgata õigeaegselt lapse erivajadust (ka andekust);
- võimaldab suunata erivajadusega last õigeaegselt spetsialistide juurde;

- võimaldab välja töötada tegevusplaan, milles on arvestatud lapse individuaalse erivajadusega;
- võimaldab lastega tegelejatel analüüsida oma töö tulemuslikkust ning vajadusel muuta oma töömeetodeid.

Lapse vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut jälgitakse kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel. Arengutabelites ja kasvumappides kajastub lapse areng üldoskuste ja valdkondade kaupa.

Lapse areng fikseeritakse lapse arengumapis.

Õpetaja ülesanded lapse arengu toetajana on:

1. lapses huvi äratada
2. julgustada last proovima ülesannet lahendada
3. lihtsustada ülesannet, et laps jõuaks kiiremini lahenduseni
4. tuua välja ülesande kõige tähtsamad osad
6. last tunnustada ja kiita

Laps peab tundma, et lasteaed on tema jaoks turvaline koht, kuhu ta tuleb hea meelega.

ARENGUVESTLUS

Üks kord aastas toimuvad rühmaõpetajate ja lastevanemate vahelised arenguveestlused. Sellisel vestlusel vahetavad lasteaiaõpetajad ja lapsevanemad informatsiooni lapse arengust ning lepivad kokku edasise koostöö eesmärkides.

Rühmaõpetajad toetuvad arenguveestluste läbiviimisel konkreetse lapse kohta tehtud kirjalikele märkmetele. Igat last võetakse kui indiviidi ning talle antakse hinnang lähtuvalt tema arengutasemest, kindlasti ei võrrelda lapse arengut teiste laste arenguga.

KOOLIKS ETTEVALMISTAMINE

Lapse ettevalmistamine kooliks algab juba enne lasteaeda tulekut ning jätkub ühtse järjepideva protsessina kuni kooli minekuni välja. Lasteaed lähtub lapse kooliks ettevalmistamisel lasteaia ainekavadest ja riiklikus õppekavas ettenähtud oskustest, mida laps peab olema omandanud 6-7aastaseks saades. Tihedat koostööd tehakse lastevanematega, kes on lapse arengu eest vastutavad. Lasteaed on koduse kasvatusena toetaja. Rühmaõpetajatel, kelle rühma on tulnud viimasel aastal enne kooli kooliminev laps, peavad perioodil 1.septembrist kuni 1. oktoobrini välja selgitama arengutaseme ja teadmised erinevatest valdkondadest ning vajadusel tegema individuaalse arengukava lähtudes lapse arengutasemest, et saavutada igakülgne valmisolek kooliks.

Lapsevanemaid, kelle laps mingitel põhjustel ei saavuta kooliminekuks valmidust, soovitatakse taotlema koolipikendust.

ARENGULISTE ERIVAJADUSTEGA LASTE ÕPETAMINE

Erivajadustega laps Koolieelse lasteasutuse riiklikkust õppekavast lähtudes, on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas. Siia alla kuuluvad ka andekad lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ning erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed. Erivajadustega lapse toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Erivajadusega laps vajab pikema või lühema aja jooksul erilise vajaduse tõttu suuremat tähelepanu. Lasteasutuse eesmärk on, et laps saaks aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja õpiks täisväärtuslikult elama koos oma erivajadusega.

Oluline on, et:

- erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele
- õpib ja mängib koos teiste lastega
- omandab teadmisi vastavalt oma arengutasemele ja arengukiirusele

Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad õpetajad vajadusel lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks erivajaduse kindlaksmääramiseks.

Erivajadusega lastega tegelevad õpetajad töötavad välja individuaalse arengukava vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele.

Lasteaiaõpetajad teevad koostööd lasteaia liikumis- ja muusikaõpetajate ning logopeedi, eripedagoogi ja psühholoogiga. Vajadusel püütakse leida võimalus tegeleda lapsega individuaalselt kasutades selleks tugiisiku abi. Samuti tehakse tihedat koostööd lapsevanematega, et õigeaegselt ja tulemuslikult aidata erivajadusega last. Kaks korda aastas toimub lapse arengu põhjalik analüüs, kus tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Kokkuvõtte tegemises osalevad õpetajad, direktor, tugiisik, logopeed, eripedagoog ja psühholoog. Õppeaasta lõpul teeb õpetaja oma töö kohta kirjaliku analüüsi ja planeerib edasised töösuunad. Lapsevanemal on kohustus teavitada lasteaia direktorit oma lapse erivajadusest (juhul, kui enne lasteaeda tulekut on lapse erivajadus diagnoositud). Lasteaed toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel. Anija Valla Lasteaedades on avatud erivajadustega lastele väike rühm.

Erivajadustega laste toetamise põhimõtted:

- Erivajaduste võimalikult varajane märkamine ja väljaselgitamine.
- Individuaalne lähenemine vastavalt lapse arenguliste erivajadustele ja keskkonna võimalustele.
- Lastevanemate nõustamine ja juhendamine, kuidas tagada lapsele keskkond, kus ta maksimaalselt areneks.
- Spetsialistide kaasamine arendustegevusse.

TUGISPETSIALISTIDE TÖÖ

- Logopeedid teevad augusti kuus ja septembri alguses kahe vanema rühma lastega esmase kõnearengu vaatluse, fikseerivad kõnehäired ja koostavad laste nimekirja, kes vajavad logopeedist ravi, mille alusel direktor kannab lapsed EHIS-esse.

Kõnehäiretega lastega toimub töö individuaalselt (umbes 25 minutit lapsega) sõltuvalt lapse probleemist. Logopeed täidab päevikut, milles on lapse nimi, vanus ja rühm ning lühike iseloomustus kõnehäirest. Logopeed osaleb vajadusel lapsele individuaalse õppekava loomises koostöös lasteaia juhtkonna ja rühmaõpetajatega.

- Eripedagoog

Eripedagoog osaleb:

- hariduslike erivajadustega laste väljaselgitamisel ning vajadusel nõustamiskomisjoniks ettevalmistamisel.
- ümarlaudades (vestlused lasteaedades)
- koostöövõrgustike töös ja valdkonna alase teavitustöö tegemises

Eripedagoog nõustab:

- lapsevanemaid ja haridusasutuste töötajaid erivajadustega laste arendamisel ja toimetuleku toetamisel
- pedagooge lapsele jõukohase õppematerjali valikul ja erinevate õppemeetodide ning võtete kasutamise osas
- pedagooge IAK ja käitumise tugikavade koostamisel

Eripedagoog tutvustab HEV lastele mõeldud õppematerjale koolivalmiduse määramisel

Eripedagoog suunab vajadusel lapse täiendavatele uuringutele erialaspetsialistide juurde

Eripedagoog jagab vajadusel soovitusi õpikeskkonna kujundamiseks

- Psühholoog jälgib lapsi, aitab õpetajaid märgata lapse erivajadusi, nõustab lapsevanemaid ja lasteaia töötajaid. Psühholoog aitab vajadusel lahendada probleeme töötajate ja lapsevanemate vahel.

Kord aastas toimub lapse arengu analüüs, milles osalevad rühmaõpetaja, logopeed, eripedagoog ja direktor. Tugispetsialistid teevad koostööd lapsevanemaga (vestlevad, nõustavad, annab ning suunab vajadusel lapsevanemat eriarstide juurde jne).

Samuti teevad tugispetsialistid koostööd lasteaia õpetajatega (vestlused, nõustamine, lapse arengu hindamine, iseloomustuste koostamine, vajadusel osalevad tegelustes, koolivalmiduskaardi täitmine jne).

KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE

Lapse arengu sh koolivalmiduse analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. Pedagoogid viivad läbi vaatlusi ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevuses. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Koolivalmiduse hindamisel kaasatakse võimalusel ka logopeed, kes aitab lapse arengutaset määrata ning annab vajadusel nõu ja soovitusi edasiseks.

Koolivalmiduse hindamisel vaadeldakse erinevaid aspekte.

Koolivalmiduse aspektid:

1. Psühho-füüsiline koolivalmidus

- 1.1. Lapse kehaline areng, liikumisaktiivsus ja vastupidavus;
- 1.2. Erutus- ja pidurdusprotsesside tasakaal, oskus valitseda oma liikumist ning liigutusi.
- 1.3. Motoorne areng-käelihaste tegevus ning mõningane käe ja silmade koostöö.
- 1.4. Tervislik seisund- arengunäitajad, kuulmise ja nägemise tase, väsimise kiirus.

2. Vaimne koolivalmidus

- 2.1 Vaatlusoskus- oskus kuulata, uurida ja koondada tähelepanu.
- 2.2 Oskus eristada olulisi tunnuseid ebaolulistest.
- 2.3 Ruumi- ja ajakujujuttude, nädalapäevade nimetuste, aastaegade tunnuste teadmine.
- 2.4 Oskus järjestada esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi, s.o jada seaduspärasuste tunnustamine, võrdlemine ettepoole ja samal ajal tahapoole.
- 2.5 Oskus anda esemetele ning nende tunnustele ühine nimetus

3. Sotsiaalne koolivalmidus

- 3.1. Sotsiaalse koolivalmiduse oluline näitaja on õppetöös motivatsiooniline valmisolek, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, emotsionaalses eelsoodumuses täita täiskasvanu nõudmisi, tunnetushuvis ümbritseva tegelikkuse vastu.

KOOLIVALMIDUSKAART

Lasteasutuse õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi. Vanem esitab kaardi kooli, kus laps asub täitma koolikohustust.

ANIJA VALLA LASTEAEDADE koolivalmiduskaardil on kirjas:

- Üldandmed lapse kohta (nimi, sünniaeg, kodune keel)
- Sotsiaalsed oskused
- Enesekohased oskused
- Mänguoskused
- Tunnetus- ja õpioskused
- Mina ja keskkond
- Keel ja kõne
- Matemaatika
- Kunst
- Liikumine
- Muusika
- Koolieelses lasteasutuses rakendatud tugiteenused
- Kokkuvõtte lapse koolivalmidusest

Lapsevanemaga toimub arenguvestlus koolivalmiduskaardi põhjal märtsis-aprillis.

5. KOOSTÖÖ LASTEVANEMATEGA

Koostööd lapsevanemaga alustab ja suhteid kujundab eeskätt lasteaiaõpetaja.

Perekond vastutab lapse kasvatamise ja õpetamise eest ning lasteaiatöötajad arvestavad ja austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid. Lasteial on koduse kasvatus toetav roll. Lapse arengu soodustamiseks tehakse koostööd lapsevanemaga. Heale koostööle aitab kaasa vastastikune usaldus ja lugupidamine ning avatud suhtlemine.

Lapsevanemale tutvustatakse lasteaia kodukorda, õppekava, ja tegevuskava.

Lapsevanemal on võimalus osaleda õppe- ja kasvatusgevuse kavandamisel ja läbiviimisel. Lapsevanem annab lasteaia tegevuse kohta tagasisidet ning hinnangu lasteasutuse tegevusele. Selleks korraldab lasteasutus rahulolu küsitluse lapsevanemale.

Lasteaiaõpetaja teavitab lapsevanemat regulaarselt lapse arengust. Lasteaiaõpetaja nõustab lapsevanemat tema soovi korral õppe- ja kasvatusküsimustes.

Korra aastas viib (viivad) lasteaiaõpetaja(d) lapsevanemaga läbi arenguvestluse. Arenguvestluse eesmärgiks on saavutada kooskõla kodu ja lasteaia tegevuse eesmärkides ja põhimõtetes.

Arenguvestluse käigus antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ning kavandatakse mõlemapoolsed edasised tegevused lapse arengu toetamiseks. Arenguvestlust toetab lapse arengu ehk kasvumapp.

Koostöö vormid

- Avatud ja sõbralik igapäevane suhtlemine
- Lapsevanemate rahulolu-uuringud
- Süsteemne infovahetus
- Koosolekutel osalemine
- Lapsevanema kaasamine õppesse ja kasvatusse, ühisüritustesse (hoolekogu töö)
- Talgutööpäevadel osalemine
- Arenguvestlused üks kord aastas

LASTE JA LASTEVANEMATE NÕUSTAMINE

Lasteaias on kinnitatud personali ja lastevanemate koostöö ning nõustamise kord. Nii lastel kui ka lastevanematel on võimalus nõu ja abi saamiseks pöörduda rühmaõpetajate, direktori, tugispetsialistide või terviseedendaja poole. Majades on olemas ruumid, kus osapooled saavad segamatult vestelda. Praktilise nõustamise läbiviimise kava sõltub osapoolte kokkuleppest. Kindlaid kellaegu vastuvõtuks ei ole, kuid alati on võimalus, kas telefonis või isiklikult aeg kokku leppida.

Lapsevanema ja lapse nõustamisega tegelevad rühmaõpetajad, vajadusel ka need töötajad, kellega lapsevanem avaldab soovi vestelda.

Lapse nõustamine toimub igapäevatöö käigus ja tema arengu jälgimise kaudu. Lapse edusammude või ebaõnnestumiste kohta antakse lapsevanemale tagasisidet.

Suuremate probleemide korral on võimalik abi saada Rajaleidja keskkuses töötavalt psühholoogidelt ja nõustajatelt.

6. ÕPPEKAVA SISU

VALDKOND: MINA JA KESKKOND

EESMÄRGID:

Laps:

1. Mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. Saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. Väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
4. Märkab nähtuseid ja muutusi looduses.

SISU:

1. Sotsiaalne keskkond- mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, teised rahvused Eestis, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine.
2. Tehiskeskkond- ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine
3. Looduskeskkond- kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3 aastane laps:

- ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonna nime
- vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk
- oskab nimetada erinevaid ilmastiku nähtusi (sajab lund, vihma jne)
- oskab panna prügi nii ruumis kui looduses prügikasti
- nimetab toiduaineid
- oskab osutamise korral nimetada lille, puud
- oskab näidata looma ja linnu kehaosi

4-5 aastane laps

- teab oma ees- ja perekonnanime, aadressi, vanemate ja õdede-vendade nimesid
- loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid
- oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad
- oskab nimetada ruume lasteaias ja teab nende otstarvet
- teab, et inimene saab talvel linde ja loomi aidata
- eristab ja nimetab ööd ja päeva

6 -7 aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- teab nädalapäevade järjestust
- nimetab oma lasteaia ja rühma nime
- teab raha otstarvet
- teab, miks on vaja prügi sorteerida
- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolival ning käitub seda säästvalt

VALDKOND: KEEL JA KÕNE

EESMÄRGID:

Laps:

1. Tuleb toime igapäevases suhtluses;

2. Kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
3. Tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

SISU:

1. Keelekasutus- hääldamine, sõnavara ja grammatika;
2. Suhtlemine- jutustamine ja kuulamine
3. Lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3 aastane laps:

- on omandanud põhilise osa keele häälikutest ja grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult, kasutades keele grammatilisi vorme
- osaleb dialoogis
- oskab vastata küsimustele: Kus? Mida teeb?
- keerab ükshaaval raamatulehti
- nimetab tegevusi pildil
- loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust
- kommenteerib enda ja /või kaaslase tegevust 1-2 lausega

4-5 aastane laps

- oskab öelda enda ees – ja perekonnanime
- mõistab täiskasvanu poolt ette jutustatud teksti
- mõistab ja kasutab lihtsamaid üld- ja liiginimetusi (loomad, sõidukid jne)
- hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid
- moodustab grammatiliselt õigeid lauseid
- suudab määrata hääliku olemasolu sõnas
- suudab jutustada 3 – 5 lausungiga sündmustes oma elus, nähtud või kuulnud jutus
- märkab ja oskab parandada vigu teiste kõnes
- reastab lihtsama pildiseeria ja jutustab selle järgi
- tunneb ja kirjutab mõningaid tähti ja kirjutab oma nime
- teab peast liisusalme ja luuletusi

6-7 aastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördeforme ainsuses ja mitmuses
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad
- kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

VALDKOND: EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

EESMÄRGID:

Laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

SISU:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;
3. Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3 aastane laps

- tunneb kirjapildis ära oma nime ja leiab selle teiste nimede hulgast
- reageerib adekvaatselt lihtsamatele eestikeelsetele korraldustele või palvetele, täidab lihtsaid käsklusi
- tunneb tuttavas kontekstis ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid ning saab neist aru
- kuulab huviga muinasjuttu, juttu või mõnda dialoogi; tuttavate sõnade ja õpitud väljendite, illustatsioonide toel aimab jutu sisu
- kasutab elementaarseid viisakusväljendeid: Tere, head aega, aitäh, palun!
- kordab tuttava tähendusega sõnu ja hääldab neid õigesti
- osaleb aktiivselt hommikuringis, ja kasutab seal rutiinset sõnavara koos õpetajaga: (poiste ja tüdrukute arv, tuju, ilm)
- saab aru küsimustest ja vastab küsimustele õpitud sõnavara piires, ühe sõna või lihtsa sõnaühendiga: Kes see on? Mis on sinu nimi? Kui vana sa oled? Mis sul on? Mis värvi?
- teab peast mõnda laulu, liisusalmi ja luuletust vastavalt rühma õppekavale
- saab aru läbitud teemade raames õpitud sõnadest (lähtudes rühma õppekavast)
- oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu

4 -5 aastane laps

- tunneb ära oma nime kirjapildi ja jäljendab seda
- reageerib erinevates tegevustes kasutatavatele lihtsamatele korraldustele
- kuulab ja mõistab kõnet, mis on suhtlussituatsiooni ja kontekstiga vahetult seotud
- mõistab eestikeelseid lihtsamaid küsimusi
- kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ning tunneb ära kuuldule vastavad pildid
- tunneb aktiivselt huvi asjade nimetuste vastu
- kasutab õpitud viisakusväljendeid: Tere hommikust; Head isu! Palun vabandust!
- pöördub õpetaja poole enamasti eesti keeles, kasutab õpitud fraase ja väljendeid
- kasutab igapäevaste toimingutega seoses eestikeelseid fraase; suudab nende abil ennast arusaadavaks teha
- kasutab eesti keelt rutiintegevustes ja oskab oma vajadustest rääkida: Ei taha. Tahan pissile. Tahan juua. Mul on külm. Toit on hea, see mulle maitseb. Mina sõin ära. Mul on valmis. Mina olen riides. Ma olen valmis. Kus on minu ...? Ma ei tea.
- tunneb huvi asjade nimetuste vastu, küsib sõnade tähendusi

- osaleb aktiivselt hommikuringis ja kasutab seal rutiinset sõnavara: (poiste ja tüdrukute arvu võrdlemine (rohkem/vähem), nädalapäevad, täna on...; tuju, ilm)
- teab peast laule, liisusalme ja luuletusi vastavalt rühma õppekavale
- osaleb lavastusmängudes jõukohase päheõpitud tekstiga
- vastab küsimustele lühikese täislausega
- oskab lühikesi jutte ümber jutustada skeemi või süžeealiste piltide toel
- oskab mängida eestikeelset laulumängu (ringmängu)

6–7aastane laps:

- mõistab keerulisemat eestikeelset kõnet ilma kontekstita
- osaleb pikemas täiskasvanu poolt suunatud vestluses vabal teemal
- saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida
- mõistab ettelõetud või jutustatud eestikeelse eakohase ilukirjandusliku teksti põhisisu
- suudab keskenduda keerulisema eakohase teksti kuulamisele
- kõneleb õpitud sõnavara piires ning algatab erinevatel teemadel vestlust
- oskab rääkida endast ja oma perest; vestleb endale olulistel ja õppekava raames läbitud teemadel
- vastab küsimustele täislausega ja oskab ise esitada küsimusi
- osaleb aktiivselt hommikuringis ja kasutab seal rutiinset laiendatud sõnavara ning julgeb võtta õpetaja rolli hommikuringi juhtimisel
- kasutab kõnes liitlauseid
- tunneb ära riimuvad sõnad, moodustab lihtsaid riime
- saab aru lihtsamatest mõistatustest ja naljadest
- selgitab eakaaslastele mängureegleid eesti keeles
- teab peast pikemaid laule, liisusalme ja luuletusi vastavalt rühma õppekavale ja esitab luuletusi ilmekalt
- osaleb lavastusmängudes jõukohase päheõpitud tekstiga, valib intonatsiooni vastavalt tegelaskujule ja situatsioonile
- koostab lihtsamaid dialooge ja mängib omaloodud lavastusmänge
- tunneb eesti keele häälikuid ja tähti; leiab häälikule vastava tähe
- näitab üles huvi lugemise ja kirjutamise eesti keeles vastu
- laob häälimise järgi lihtsamaid eestikeelseid sõnu
- loeb kokku lühemaid eestikeelseid sõnu
- lahendab seinasõnastiku abil lihtsamaid ristsõnu

VALDKOND: PÄRIMUS JA FOLKLOOR

EESMÄRGID:

Laps:

1. Õpib tundma Eesti rahvussümboleid
2. Saab aru traditsioonide ja tavade tähtsusest
3. Väärtustab nii eesti kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
4. Peab lugu ja väärtustab oma kodukandi omapära, rahvapärimust, ajalugu ja loodust.
5. Tutvub Eesti rahvakalendri tähtpäevadega

SISU:

1. Rahvaluule – vanad rahvajutud, muistendid, muinasjutud – nende kuulamine, lugemine ja jutustamine
2. Mõistatused – piltmõistatused, keerdküsimused, vanasõnad ja kõnekäänud

3. Pärimuslikud mängud ja laulud – vanad rahvamängud, liisusalmid, laulu- ja ringmängud,
4. Rahvamuusika – pillid ja loodushääled
5. Rahvakalender – tähtpäevade tutvustamine lastele läbi tegevuste ja mängude ning muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3.aastane laps

- suudab nimetada Eesti lipu värve ja eristab Eesti lipu teiste lippude hulgast
- saab aru erinevate tähtpäevade tähistamise tavadest
- suudab nimetada küsimise korral erinevate pühadega seotud tegevusi
- matkib lihtsamaid rahvalaule
- teab lihtsaid rahvamänge

4 -5 aastane laps

- teab oma rahvust ja oma keelt
- teab, et inimesed räägivad erinevates keeltes
- oskab kirjeldada tähtpäevi perekonnas
- oskab kirjeldada tuntumaid rahvakalendri tähtpäevi (mardipäev, kadripäev, vastlad jne) ja teab nendega seotud tegevusi ja kombeid
- teab oma kodulinna/asula nime
- tunneb ära Eesti lipu ja hümnid
- oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp
- tunneb Eesti rahvuslindu ja -lille
- teab lihtsamaid rahvalaule ja -mänge

6 -7 aastane laps:

- teab tähtsamaid Eesti rahvakalendri tähtpäevi
- teab vanu rahvalaule ja -mänge
- tunneb Eesti rahvapille
- tunneb ära Eesti rahvarõivad
- oskab lahendada lihtsaid mõistatusi ja keerdküsimusi
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone
- oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli
- oskab kirjeldada tähtsamate tähtpäevade tähistamist lasteaias
- tunneb ja nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone

VALDKOND: TERVISE HOIDMINE JA OHUTUS

EESMÄRGID:

Laps:

1. Oskab väärtustada enda ja teiste tervist
2. Tunneb inimkeha ja teab kuidas hoolitseda hammaste eest
3. Tunneb igapäevaseid hügieenireegleid
4. Õpib tundma ja jätab meelde igapäevaelus varitsevaid ohte (kodus, õues, liikluses)
5. On tähelepanelikum ja teadlikum ning oskab ohtudest hoiduda

SISU:

1. Tervise väärtustamine – haigus(ed), tervislik toitumine, meeldivad suhted
2. Hügieen – hügieenitarbed ja nende kasutamine, puhtus ja selle hoidmine, hammaste hooldamine ja hügieen

3. Inimkeha – kehaosad, meeleelundid, tüdruk ja poiss
4. Ohutus ja turvalisus – ohud, turvaline käitumine, hädaabinumber, esmaabi

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3 aastane laps

- saab täiskasvanu abiga hakkama hammaste harjamisega
- teab hammaste hooldamise vahendeid
- oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust (funktsiooni)
- suudab osutada küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele
- teab mõnda ohtu ruumis (tuline pliit jne)
- teab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (käärid, nuga, tikud)
- teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee
- teab valgusfoori tulede tähendust
- teab, et jalgrattaga sõites tuleb kanda kiivrit
- teab helkuri kasutamise vajalikkust

4 -5 aastane laps

- mõistab hammaste hooldamise tähtsust
- oskab iseseisvalt hambaharja kasutada
- nimetab tervist hoidvaid tegevusi
- nimetab toiduaineid, mida tuleb iga päev süüa
- mõistab tervisliku toitumise tähtsust (tervispüramiid)
- oskab nimetada kehaosi ja nende vajalikkust
- teab, et spordi tegemine on kasulik
- saab hakkama küsimise toel arsti, politseiniku, ja tuletõrjuja tööde kirjeldamisega
- oskab õnnetuse korral pöörduda täiskasvanu poole
- selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna ning tundmatuid asju ei puutu
- teab koduseid ohuallikaid (kuum vesi, gaasipliit jne)
- teab sebra tähendust ja seda kuidas sõiduteed ületada
- nimetab kohti ja esemeid, mis võivad olla ohtlikud
- teab lapse jaoks vajalike liiklusmärkide tähendust
- teab eriotstarbeliste sõidukite (kiirabi, politsei, tuletõrje) ülesandeid
- teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja nende tähtsust
- teab turvatooli ja turvavöö vajalikkust sõidukis
- oskab selgitada kus ja kuidas helkurit kanda

6 -7 aastane laps:

- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist
- teab, millised toiduained tekitavad hambaauke
- tunneb inimese kehaosi
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm
- julgeb võtta riske ja teab kuidas käituda erinevate ohuolukordade korral
- teab hädaabinumbrit ja kuidas kutsuda abi

- vajadusel oskab anda lihtsamate probleemide (väike haav sõrmel jne) korral esmaabi
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaias õuealal sõita.

VALDKOND: MATEMAATIKA

EESMÄRGID:

Laps:

1. Rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. Järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
3. Tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
4. Mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtmisühikuid ;
5. Suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundmõistete abil;
6. Näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

SISU:

1. Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. Suurused ja mõõtmine
3. Geomeetrilised kujundid

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3 aastane laps

- asetab esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale
- suudab otsustada kas nimetatud ese kuulub /ei kuulu moodustatud hulka
- saab hakkama paaride moodustamisega
- rühmitab esemeid ühe etteantud tunnuse (värv, kuju, suurus) alusel hulgaks
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike, peenike – paks, pikk- lühike)
- loendab nelja piires ja tunneb arvude rida 4-ni
- eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest, tänavalt

4 -5 aastane laps

- kasutab tagasõnu (all, peal, ees, sees, taga) ruumisuhete tähistamiseks
- järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi
- oskab näha ja nimetada 3-5 eseme ühist tunnust
- oskab kasutada ajamõisteid (eile, täna, homme)
- tunneb ja nimetab vähemalt 8 värvust
- järjestab esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi
- näeb ja oskab kirjeldada ruudu ja ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leid
- saab aru võrdlusastmest (ilus, ilusam, kõige ilusam; suur, suurem, kõige suurem)
- sorteerib esemeid rühmadesse ühe etteantud tunnuse järgi (värv, kuju, suurus)
- loendab seitsme piires ja tunneb arvude rida 7ni

6 –7aastane laps:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

VALDKOND: KUNST

EESMÄRGID:

Laps:

1. Tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. Kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
3. Vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
4. Kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja võtteid;

SISU:

1. Voolimine
2. Maalimine
3. Meisterdamine
4. Joonistamine
5. Kunsti vaatlemine

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3aastane laps

- tunneb kunstitegevusest rõõmu
- suudab leida juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi
- hoiab rasvakriiti, pliiatsit pöidla ja sõrmega, mitte rusikaga
- kasutab mitmesuguseid töövahendeid: pintsel, pliiats, kriit, jm
- veeretab, mudib ja venitab savi ning plastiliini
- suudab teha sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid
- leiab samasuguse vormi ja värviga eseme
- saab hakkama näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega trükkimisega

4.-5 aastane laps

- kleebib detaile, kujundeid
- löikab läbi pabeririba
- hoiab pliiatsit õigesti käes
- värvib piirjoonte sees
- käsitseb iseseisvalt voolimismaterjali, veeretab kuule, vorstikesi, pätse
- nimetab ja tunneb põhivärve (punane, kollane, sinine, roheline, must, valge)
- kasutab töövahendeid: pintsel, pliiats, käärid
- löikab, voldib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesi
- kasutab joonistusvahendeid liigse surveta
- joonistab äratuntavalt maja, inimest, puud jm

6–7aastane laps:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

VALDKOND: MUUSIKA

EESMÄRGID:

Laps:

1. Tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. Suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. Suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. Suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

SISU:

1. Laulmine
2. Muusikalis-rütmiline liikumine
3. Muusika kuulamine
4. Pillimäng

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3.aastane laps

- suudab õpetajaga kaasa laulda
- saab hakkama laulude esitamisega (plaksutab või laulab kaasa)
- oskab muusika saatel sooritada matkivaid liigutusi: kass, koer, jm
- liigub koos õpetajaga vastavalt muusika iseloomule
- oskab reageerida emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vm)
- suudab muusikat kuulates, liikudes ja lauldes mängida kaasa rütmi lihtsamatel pillidel (kõlapulgad jne)

4.-5 aastane laps

- oskab kasutada löökpille: kõristid, kõlapulgad, tamburiin jms
- laulab vabalt voolava häälega
- alustab, lõpetab laulu teistega üheaegselt
- liigub vastavalt muusika iseloomule
- liigub ringis üksi, paaris
- kasutab lihtsaid tantsuelemente (galopp, sulghüpped)
- kordab liisusalme ja luuletusi
- liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele või aeglustumisele
- laulab ilmekalt, puhta intonatsiooniga
- õppeaasta lõpuks laulab iseseisvalt mõnda aasta jooksul õpitud laulu
- kuulab muusikat ja oskab seda iseloomustada (lõbus, kurb, kõrge, madal jne)

- mängib raskemaid rütmipille (triangel)

6–7aastane laps:

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütm- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

VALDKOND: LIIKUMINE

EESMÄRGID:

Laps:

1. Tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. Suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. Tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. Mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. Järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

SISU:

1. Liikumisalased üldteadmised;
2. Põhiliikumised
3. Liikumismängud
4. Erinevad spordialad
5. Tants ja rütmika
6. Liikumine õues (mängud, võistlused jne)

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3.aastane laps

- kõnnib trepist üles ja alla
- viskab täiskasvanule palli, lööb seisvat palli jalaga
- kõnnib paaris
- kõnnib üle takistuse
- roomab koordineeritult käte- ja jalgade abiga
- sooritab põhiliikumisi
- teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühises tempos õpetaja ja kaaslastega

4.-5 aastane laps

- sõrmemängu ajal liigutab iga sõrme
- kõnnib ja jookseb kooskõlastatud käte ja jalgade liikumisega
- kõnnib tasakaalupingil
- ronib varbseinal vahelduva sammuga
- viskab palli paaris
- hüppab paigalt kaugust
- sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes

- sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi
- kasutab põhiliikumisi aktiivses kehalises tegevuses ja mängudes
- valitseb oma keha ning sooritab tasakaalu, painduvust, osavust arendavaid harjutusi
- seisab ja hüppab ühel jalal, kõnnib päkal, kannal, jala sise- ja välisküljel
- mängib kollektiivseid võistlusmänge
- õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise
- kasutab spordi – ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt
- oskab liikumises kasutada raskemaid elemente: ees ja külgalopp, hüpakamm

6–7aastane laps:

- keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mänge (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

VALDKOND: ÕUESÕPE

EESMÄRGID:

Laps:

1. Tahab olla õues ja tunneb õuesolemisest rõõmu;
2. Tegutseb õues sihipäraselt üksinda ja rühmas;
3. Mõistab ja tunnetab ümbritsevat keskkonda terviklikult;
4. Väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
5. Märkab nähtuseid ja muutusi looduses;
6. Julgeb võtta riske ja teab kuidas erinevates olukordades käituda

SISU:

1. Looduskeskkond- kodukoha loodus,
2. Loodusvaatlused, muutused looduses,
4. Elukeskkond ja selle mõju tervisele,
5. Inimese mõju loodusele
6. Õppimine ja kõikide valdkondade teadmiste kinnistamine loomulikus keskkonnas läbi isikliku kogemuse
7. Matkad ja retked looduses

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel

3 aastane laps

- tunneb õues ja looduses olemisest rõõmu
- tunneb ära oma kodu, lasteaia ning tuttavad teenindusasutused (kauplus jne)

- suudab osutada küsimise korral metsale lillele, puule, rohule
- oskab küsimise korral nimetada tuttavat lindu
- teab, mis häält teevad lehm, lammas, siga, kass, koer
- oskab nimetada või näidata lepatriinut, sipelgat
- suudab eristada paari tuntumat puu- ja köögivilja välimuse järgi
- suudab täiskasvanu abiga nimetada ilmastikunähtusi (sajab vihma, paistab päike)

4.-5 aastane laps

- suudab kirjeldada oma kodu, eramu, korter, talumaja
- oskab nimetada oma kodu asukoha linnas (tänav, linna nimi), maal (talukoha nimi)
- oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid
- oskab kirjeldada oma kodukoha olulisimat veekogu (meri, jõgi, järv)
- oskab nimetada tuntumaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad
- teab mida söövad tuntumad putukad (mesilane, rohutirts, lepatriinu).
- mõistab, miks on vaja istutada puid ja taimi
- oskab kirjeldada tuttavaid puid, lilli, puu- ja köögivilju
- teab taime osi (juur, vars, õis)
- teab aastaaegu (kevad, suvi, sügis, talv)
- oskab nimetada ja kirjeldada ilmastikunähtusi

6–7 aastane laps:

- armastab olla õues ja tunneb õuesolemisest rõõmu
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi
- oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda
- oskab jälgida taimede kasvu ja arengut
- oskab kasutada fantaasiat ja loovust erinevate looduses leiduvate vahendite kasutamisel
- oskab jälgida looduse märke ja hääli
- mõistab õhu vajalikkust ja kasutamist
- soovib osaleda looduse korrastamisel
- tunneb huvi looduses toimuvate protsesside vastu
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale

7. ARENGUSUUNAD JA ÕPPEKAVA UUENDAMINE

ARENGUSUUNAD

1. Koostöövormide täiustamine lastevanematega, lapsevanemate ja kogukonna kaasamine.
2. Töö väärtustega – personali ühiste väärtuste leidmine ja lahti mõtestamine
3. Pedagoogilise personali täiendõppe süstemaatiline korraldamine
4. Individuaalne töö erivajadusega lastega koostöös tugispetsialistidega.
5. Metoodilise kabineti vahendite (raamatud, pildid, õppemängud) süstematiseerimine, korrastamine ja uuendamine
6. Sisehindamissüsteemi loomine ja praktikasse rakendamine.
7. Remonttööde korraldamine ruumides
9. Õueala- ja õuesõppevahendite korrastamine ja uuendamine.
- 10.. Sportimisvõimaluste paremaks muutmine.

ÕPPEKAVA UUENDAMINE

1. Lasteaia õppekava uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse sisehindamise tulemustest, mis kajastavad, kuidas soodustab õppekava ning sellest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus laste arengut, mängu ning õppimist.
2. Õppekava rakendumist analüüsitakse pedagoogilises nõukogus kaks korda aastas (novembris ja märtsis). Saadud tulemuste põhjal viiakse sisse vajalikud täiendused ja uuendused. Pedagoogilise nõukogu otsused kooskõlastatakse hoolekoguga.
3. Õppekava muudatused kinnitab ja uuendamise korra eest vastutab lasteaia direktor.

Anija Valla Lasteaiad on avatud kõigile väljastpoolt tulevatele kolleegidele ja praktikantidele, kellega on hea võimalus kogemusi vahetada ja kellele oleme valmis jagama praktilisi teadmisi.

Silmas pidades koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas märgitud 6-7 aastase lapse eeldatavaid üldoskuseid, lapsevanemate ja laste soove ning vajadusi, on õppekava pidevas muutumises.

Kinnitan: Eda-Mai Tammiste
Anija Valla Lasteaedade direktor
27.03.2018